

ACC. N:R M. 14002: 1-5.

Landskap: Skåne Upptecknare: Anders Wårtensson
Härad: Albo Berättare: Bengta Andersson
Socken: Andrarum Berättarens yrke: Fru
Uppteckningsår: 1955 Född år 1887 i Tollastad ?

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Även uppgifter från maken Axel Andersson född
1887 Grönhult.

Makarna Andersson bor i Agusa.

Episav. s. 1-2.
Hemmets prydnade. s. 2-4.
Möbler. s. 5.

N. No. 65.
LUF 49.

ACC. N:R M. 14002:1

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Kakelugn:

Min mor föddes 1849. Min släkt har haft Agusagården. Ute i uthuset står en kakelugn, som har stått i Agusagården. När gården brann för 75 år sedan, togs kakelugnen om hand. Min bror Ture har givet den till mig och sagt, att jag inte får sälja den. Nu står den här, men den skulle egentligen vara uppsatt. Kakelugnar från Huseby bruk var de vanligaste här. Särskilt då Simsonugnen.

Jag vet inte hur man fick ned ugnarna hit, men man körde ju hästskjuts ända upp till Smålandsgränsen och hämtade timmer, när man skulle bygga hus. Lessa långskjutsar kallas äckor. I kakelugnen eldade man med allting, men det var särskilt med stora bokknudor. Torv är dåligt bränsle, och kan man slippa det är det bäst. Bokskog är det vanliga här.

Här på denna kakelugn, är uppmurat ett värmeskåp. Där värmede man mat och kunde t.o.m. koka kaffe, ty det är ett hål i kakelugnens övre platta.

Bakugn:

Öppen skorsten fanns på alla gårdarna och finns väl fortfarande i de flesta. Bakugnen ligger bakom eldstaden, och den är byggd av tegel. Den har välvt tak. Nere i Bygget var bakugnen helt byggd av ler.

Vi slutade baka för knappt 10 år sedan. Vi bakade under hela

ACC. N:R M. 14002:2.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

krigstiden.

Vi har fastsittande järnlucka för bakugnsöppningen. Bakugnens botten är murad av tegelsten.

Man eldade alltid med ris.

Kärl för matlagning:

Vid matlagning använde man alltid kopparkärl och järngrytor. Det var oftast tre ben på kärLEN och grytorna. När det var tre ben parerade man lättare ojämnheter på hällen, än om man skulle ha fyra ben på kärLEN.

Man hade även kelfot.

Man smälte ned tennfat till förtenning av kopparkärl.

Jag kokar fortfarande min tvätt i den öppna skorstenen. Vi har inte råd att skaffa någon tvättmaskin och något brygg-hus har vi inte heller.

Vid matlagning eldade man alltid med ved.

Köksspis:

När jag var liten fick vi vår köksspis. Hos Axels fick de inte köksspis förrän han var bortåt 20 år.

Lövning:

Min mors mormor lövade alltid till midsommar, men det har jag aldrig varit med om.

Golvet:

ACC. N:R M. 14002:3.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Golvet:

Man strödde alltid golven med sand och ene. Det var friskt och gott. Här på denna gården har alltid varit brädgolv, men annars var det vanligt att man hade lergolv. I stora stugan har vi fortfarande skuregolv. Jag tycker att det skall vara det till de gamla möblerna. Där ligger ju mattor, så jag skurar det grunligt bara två gånger om året.

Vi hade mattor, redan när jag gick i skolan. I ~~könst~~ bondstugorna fick man mattor på 90-talet. Det var trasmattor, som man själv vävde.

Vävning:

Man vävde för övrigt allting själv, men någon konstvävnad, som det var nere på Österlen har här aldrig varit. Vi hade inte tid att väva något annat än sådana saker, som var i dagligt bruk. Det är ju en fattig trakt.

Väggprydnader:

Man hade vitkalkade väggar. Samtidigt med mattorna blev tapeterna vanliga. Här i detta huset tapetserade vi, när jag var 20 år.

I denna trakten hade man sällan tavlor på väggarna. Kanske någon gång kungafamiljen, något fotografi eller dyligt.

Fölsekransar hade man lite överallt. Den som hänger där

ACC. N:R M. 14002: 4.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

målades 1925 till vår dotters ~~födelsdag~~ 1-årsdag. Det var min bror Ture, som letade reda på en gubbe nere på Österlen, som målade sådana. Han finns inte till längre, ty han var ju gammal redan då.

Bords- och skåpprydnader:

Man hade inte dukar på bordet i vardagslag. Man hade inte målade skivor utan renskurade sådana. Till jul lade man på en vit duk och även på de andra högtiderna.

Fotografi:

Här har vi ett fotografi på Axels morföräldrar. Det är säkert från mitten av 1800-talet.

Mat:

Soppa och gröt åt man ur ett gemensamt fat ~~på bordet~~ som stod mitt på bordet. Hornskedar var vanliga på min tid. Tidigare hade man träskedar.

Träaxel:

Axel har även sett att man använde träaxel på vagnarna.

Belysning:

Fotogenlampor var vanliga. Tidigare hade man tranlampor. Man hade även plirka. Här uppe har inte vi varit med om att stöpa ljus

Blommor har vi satt in så länge jag kan minns. Pellagonia var en vanlig krukväxt. I trädgården lavendel, klosterblomman, och blåhättan.

ACC. N:R M. 14002:5.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Möbler:

Min morfar, Isak Persson, var byggnadssnickare. Han bodde här på denna gården. Han har gjort möblerna här på gården och målat dem. På möblerna står I.P.S. 1840. Det var granna blommor han målade. Se där på kistan och skåpet.